

Pinsen - innledningen til de siste dager (3,1-5)

"Og deretter (i de siste dager) skal det skje at jeg vil utgyte min Ånd over alt kjød. Deres sønner og døtre skal tale profetiske ord. Deres gamle menn skal ha drømmer og deres unge menn skal se syner" (Joel 3,1 - Apg 2,17).

Vi bør merke den saklige sammenheng mellom Joel 2,23 og 3,1: *"... For han gir dere læreren til rettferdighet (Jesus), og så sender han regn (Ånden) ned til dere..." (2,23).*

I et tørt land vil regnet - som kommer ovenfra - innebære stor velsignelse. Likesom syndefallet fikk følger for hele jorden (Rom 5,12), så skal Guds nåde og velsignelse i Kristus få følger for hele menneskeheten (Rom 5,17-18).

Men først må altså læreren til rettferdighet (Jesus) komme - for å fullføre det soningsverk på korset som Gud fra evighet har utsett i sitt råd (1 Pet 1,18-20). Og deretter beredes vei for Åndens komme og velsignelse inn i hjertene - her symbolisert ved regn.

Det hører ikke med til profetens vesen å fastsette tidsavstanden mellom de enkelte begivenheter i frelsens orden og plan. Dette er skjult inntil oppfyllelsens tid. Men det vi ut fra Joels bok kan slå fast, er selve rekkefølgen. Først måtte rettferdigheten bringes frem gjennom Messias. Deretter kunne løftet om Åndens utgytelse over alt kjød oppfylles. I oppfyllelsens lys ser vi at Ånden skulle utgytes umiddelbart etter læreren til rettferdighet. Det var kun kort tid mellom Langfredag og pinsedag.

Et sentralt ord til forklaring av denne sammenheng mellom de to frelseshistoriske ledd, er Joh 7,39: *"Dette sa han om den Ånd som de skulle få som trodde på ham. For Ånden var ennå ikke gitt, fordi Jesus ennå ikke var herliggjort."* - Dette viser hvilken fullkommen plan det er i alt som Gud gjør i frelseshistorien!

Nå er det vel verd å legge merke til at ordet *"deretter"* (v 1) er i Peters pinsetale oversatt med *"i de siste dager"* (Apg 2, 17).

Dette åpenbarer at fra Guds synspunkt - i frelsens historie - er Den Hellige Ånds utgytelse innledningen til det Skriften betegner *"de siste dager"*. - Vi finner dette også i Jakobs profetiske utsagn til sine sønner: *"Kom sammen, så vil jeg forkynne dere hva som skal hende dere i de siste dager"* (1 Mos 49,1). - Ut fra GT er "de siste dager" en fagbetegnelse for *Messias-tiden*.

Men i lys av NT faller altså "de siste dager" sammen med Den Hellige Ånds epoke i frelseshistorien. Men her er ingen motsetning. Den Hellige Ånds oppgave er å herliggjøre Jesu Kristi fullbrakte verk på korset.

I NT er det underforstått at "de siste dager" er kommet fordi Messias (Kristus) er kommet. Apostelen Peter stadfester i sin pinsetale at profetien hos Joel nå er gått i oppfyllelse - og dermed er "de siste dager" inntrådt.

Hva er PINSENS BUDSKAP - I EN SUM? - Det vil vi stanse litt for nå: *"Men dere skal få kraft idet Den Hellige Ånd kommer over dere. Og dere skal være mine vitner både i Jerusalem og i hele Judea og Samaria og like til jordens ende"* (Apg 1,8). - Ut fra dette kan vi peke på Åndens oppgave i evangeliets og misjonens tjeneste:

1. Klargjøring:

Pinsens budskap består dypest sett av en klargjøring av *Kristi soningsdød* i påsken. I en av våre pinsesalmer - nr. 57 i Sangboken - lyder vers 2: *"Mildeste Jesus, du hevner deg kjærlig, Sender oss Ånden, det løftenes pant. Nå ble forsoningen tydet oss herlig.* Troen vår kjenner ditt tilsagn er

sant..."

En kan tale så mye en vil om Ånden, men hvis det ikke lyder et klart budskap om *Jesu Kristi forsoningsverk for våre synder*, blir det hele uten åndsmakt! - Det blir iblant sagt: Noen kristne har *blodet*, andre har *Ånden* i tillegg. Det kan ikke bli mer forvrengt ut fra Bibelen enn en slik talemåte! Er jeg frikjøpt ved Guds Sønn's blod, har jeg også mottatt barnekårets Ånd (Gal 4,4-7). Den organiske sammenhengen mellom Kristus og Ånden kommer også tydelig frem i Gal 3,13-14 og Ef 3,16-17. En kan også merke seg Apostelens utsagn i Rom 8,9: "Men om noen ikke har Kristi Ånd, da hører han ikke Kristus til."

Pinsens budskap går ut på å *åpenbare* det egentlige i Skriften for oss - nemlig Jesus Kristus og ham korsfestet for våre synder (1 Kor 2,2). Pinsen skal altså ikke *tåkelegge*, men *klargjøre* denne frelsessannhet for våre hjerter til frigjøring: "Da åpnet han deres forstand, så de kunne forstå Skriftene" (Luk 24,45). Riktignok skjedde dette noen dager før pinse, men det var en foregripelse på det som skulle skje.

Den Hellige Ånd skal "*overbevise Verden om synd*" (Joh 16,8). Det skjedde under Peters pinsepreken at "*det stakk dein hjertet*" (Apg 2,37).

Den som får med Ånden å gjøre, får det *ondt*. Da får han for alvor se sin sanne stilling inn for Gud. Da blir rotundet - syndefordervet - i all sin gru avdekket. Jeg blir anklaget og dømt: "Ve meg! Jeg er fortapt, for jeg er en mann med urene lepper, ..." (Jes 6,5).

Men det at jeg kjenner meg anklaget ved at Ånden overbeviser meg om synd, *driver meg til Jesus*. Derved kommer vi til Åndens store og herlige oppgave: Ånden skal overbevise om rettferdighet, *fordi Jesus går til Faderen* (Joh 16,10). I dette ligger at Jesus *har fullbrakt* sin forsonergjerning for oss. Fra nå av blir Åndens store gjerning, sier Jesus: "Han (Ånden) skal herliggjøre meg, for han skal ta av mitt og forkynne det for dere" (Joh 16,14).

Herliggjøre Jesus betyr i sak det samme som klargjøre, tydeliggjøre påskens evangelium - *Jesu stedfortredende korsdød* for syndene våre!

2. Kall:

Det var tale om "mine vitner - like til jordens ende". Dette vil ikke si at vi nå er ferdig med klargjøringen - og at vi fortsetter med kallet. Nei, tvertimot! Kallet er innebygget i klargjøringen. Jo mer klarhet og innsikt i evangeliet, dess sterkere kallsbevissthet for verdensmisjonen! Apostelen Paulus sier: "*Jeg står i gjeld*" - og da tenker han på kallet til å forkynne evangeliet til dem som ikke har hørt (Rom 1,14).

Både kallet og utsendelsen ligger innesluttet i evangeliet og dets vesen: "Så er vi da sendebud i Kristi sted, som om Gud selv formaner ved oss. Vi ber i Kristi sted: La dere forlike med Gud! - Ham som ikke visste av synd, har Gud gjort til synd for oss, for at vi i ham ("læreren til rettferdighet") skal bli rettferdige for Gud" (2 Kor 5,20-21).

Bevisstheten om kallet følger med lyset i Ordet og klargjøringen av evangeliet for mitt hjerte. Det var mens Jesus åpnet Skriftene for sine to venner at hjertene brant i dem (Luk 24,32).

3. Kraft:

Det står at "Dere skal *få kraft* idet Den Hellige Ånd kommer over dere" (Apg 1,8). - Hvordan får jeg *kraft*? - Den får jeg *ikke* uten om evangeliet, den får jeg heller ikke som et tillegg til syndenes forlatelse. Men kraften kommer sammen med den evangeliske klargjøringen.

Vi ser dette i Rom 1,16: "Evangeliet er en Guds kraft til frelse for hver den som tror..." - Det er selve evangeliet om syndenes forlatelse ved troen på Jesus som er *en Guds kraft tilfrelse!*

Kraften ligger i den enkle sak at vi får lys over Ordet. I stedet for å tale om Åndens kraft, kunne vi

like gjerne få frem at det dreier seg om en åndelig erkjennelse av Jesu død og oppstandelse for oss (1 Kor 2,2~5).

Det nye ved Åndens komme var at han skulle utgytes "Over *alt kjød*" (v 1). Det vil prinsipielt si *alle mennesker* - uavhengig av stand og stilling. Jesus sa det samme : "Evangeliet skal forkynnes for fattige" (Matt 11,5).

Ut fra Skriften vet vi at Guds Ånd var der fra begynnelsen (1 Mos 1,2). At Den Hellige Ånd (Guds Ånd) har vært til stede i den gamle pakts tid, ser vi gjennom Davids bønn i Sal 51,13: "*Ta ikke din Hellige Ånd fra meg!*"

Det som var typisk for GT var at Ånden da var knyttet til spesielle embeter. Det var kongen, ypperstepresten og profeten som ble salvet - et tegn på Åndens nærvær. I den nye pakts tid er det de personer som tror på Kristus som er salvet av Den Hellige Ånd (1 Joh 2,20.27). Av den grunn er det neppe korrekt å si at Den Hellige Ånd kom pinsedag, men fra nå av ble Ånden utgytt over *alt kjød!*

Beretningen i 4 Mos 11,16-17 peker frem mot det alminnelige prestedømme der hver enkelt skulle få del i Åndens velsignelse. Moses ber: "...Gid alt Herrens folk var profeter! Gid Herren ville legge sin Ånd på dem!" (4 Mos 11,29). - Dette ønske og denne bønn ble oppfylt pinsedag! Gjennom Ånden (salvelsen) får de troende en grunnforutsetning til å forstå det som Gud har åpenbart for oss i evangeliet.

Det som skulle kjennetegne *Messias-tiden* - den kristen menighets tid - var at Guds Ånd skulle bo blant dem. Det ser vi av Hag 2,5: "Min Ånd skal bo i blant dere. Frykt ikkel!"

Uttrykket "*At kjød*" i Joel 3,1 peker uten tvil også frem mot den tid da hedningene skulle få del i evangeliet og dermed i Ånden. Om dette sier apostelen: "At hedningene er medarvinger, de hører med til legemet og de har del i løftet i Kristus Jesus ved evangeliet" (Ef 3,6).

Det er gjennom *hørelsen av evangeliet* om Kristi fullbrakte verk at Ånden formidles og gjenfødelsen skjer. Dette gjelder både for jøder og hedninger: "Ham (Kristus) gir alle profetene det vitnesbyrd at hver den som tror på ham, får syndenes forlatelse ved hans navn. Mens Peter ennå talte disse ord, *falt Den Hellige Ånd på alle som hørte ordet*" (Apg 10,43- 44).

Dermed er Joel 3,1ff. en profeti om *det alminnelige prestedømme* - knyttet til *den kristne menighet* som er bundet til Kristus ved Ordet, dåpen, troen og Ånden.

Av Joel 3,1-5 er det kun de to første vers som - ifølge apostelen Peter - er gått i oppfyllelse pinsedag: "Men dette er det som er sagt ved profeten Joel: Det skal skje *i de siste dager*, sier Gud, da vil jeg utgyte av min Ånd over alt kjød. Deres sønner og deres døtre skal tale profetiske ord..." (Apg 2,16-17).

Det er altså Joel 3,1-2 som er oppfylt gjennom Åndens utgytelse i pinsen. Joel 3 er bare delvis oppfylt ved pinseunderet. Noe gjenstår å bli oppfylt.

Joel-profetien venter på sin endelige oppfyllelse, som vil få en totalforløsende betydning både for Israel og for den kristne menighet.

Vi ser altså at vers 2 har med pinseunderet å gjøre som innledning til "de siste dager." Vers 3 derimot, sikter til avslutningen av de siste dager - like før Jesus kommer igjen. "Og jeg vil gjøre underfulle tegn på himmelen og på jorden: blod og ild og røksøyler. Solen skal forvandles til mørke og månen til blod, før *Herrens dag* kommer, den store og forferdelige" (v 3-4). - Vi må altså ikke isolere epoker i frelseshistorien fra hverandre, men se dem i sammenheng.

For å oppsummere, kan det uttrykkes slik: Joel 3,1- 2 ble oppfylt som *innledning* til "de siste dager" mens v 3-4 avslutter denne epoken. Vers 5, derimot, åpenbarer hva som skjer i hele denne tidsepoke som betegnes "de siste dager", nemlig at alle de personer som vender om, påkaller Herrens navn og setter sin lit til Jesus, skal bli frelst! "For på Sions berg og i Jerusalem skal det være en flokk som har sluppet unna, slik som Herren har sagt. Og blant de overlevende skal de være som Herren kaller" (v 5b).

Budskapet i vers 5 viser at de personer som i "de siste dager" påkaller Herrens navn, er en frukt av Åndens utgytelse gjennom forkynnelsen av lov og evangelium. Det er nettopp det som skjer når et menneske blir gjenfødt, omvendt og frelst. Løftet i vers 5 viser at midt i vreden er det vern. Herren er en tilflukt i vreden (Hos 11,9).

Joel 3,5 er sitert av apostelen Paulus i forbindelse med frelsen og troen som en frukt av evangeliet: "For hver den som påkaller Herrens navn, skal bli frelst" (Rom 10, 13).

Når det her i vers 5 tales om en flokk "som har sluppet unna" - og som derved er blitt frelst - betyr det at de er utfridd (forløst) fra Guds dom og vrede (2 Mos 12,13 og Rom 5,9). Det er *Lammets blod* som går imellom (Åp 7,14).

Slik sett er "Sions berg" og "Jerusalem" symbolske uttrykk for den kristne menighet - bestående av gjenfødte kristne som har fått syndenes forlatelse ved troen på Jesus. Sml. Åp 14,1!

En Jesu disippels kamp og bønn

Trang er porten, veien snever,
mang en bakke må jeg gå,
strid og stille sinn det krever
salighetens mål å nå.
Tornegangen vel jeg vet
lindres ved tålmodighet,
men den urt til trøst på ferden
vokser sparsomt her i verden.

Nøden skulle bønn meg lære,
øke tro og tålsomt sinn.
Men de kors jeg måtte bære,
drev meg titt i tvilen inn,
gjorde lunken og forsagt,
hjertet trossig, håpet svakt,
som om Gud meg foruretter
når han hjelpen litt utsetter.

Dårlig har jeg sett og aktet
alt du med meg synder slet.
All min synd dog ikke maktet
stanse din tålmodighet.
Evig fast er frelsens grunn,
nådehavet uten bunn,
t r o f a s t kalles du med rette
Det gjør veiens byrder lette.

(Dorthe Engelbretsdottez ca. 1685.

Her hentet fra nr. 430 i "Salmebok for kirke, hjem og skole", Det evangelisk-lutherske kirkesamfunn.)

(Af Dag Risdal - Fra Bibelsk Tro nr.3/1997 - Shafan 17-06-16)